

- the legitimate justification of the decisions made, which provide the given final results;
- planned nature of implementation of individual processes of the enterprise;
- economic nature and purposefulness of the actions taken;
- economic efficiency of interaction of separate subsystems of the enterprise;
- maximum combination of publicity and confidentiality of the results of functioning of the enterprise.

For the successful existence of an enterprise, it is necessary to implement an enterprise security strategy, which means the set of the most important decisions aimed at ensuring the proper level of security of the enterprise functioning.

References.

1. Donetsk L.I . Economic security of the enterprise: textbook. tool. / L.I. Donets, N.V. Vashchenko.-К.: Center for Educational Literature, 2008. - 239 p.
2. Kozachenko G.V. Economic safety of the enterprise: the essence and mechanism of providing: a monograph / G.V. Kozachenko, V.P. Ponomaryov, O.M. Lyashenko. - К.: Libra, 2007.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ БАНКУ

*Майборода В. Р., студент
Науковий керівник: Смоляк В. А., к. е. н., доцент
Харківській національній економічній університет
імені Семена Кузнеця*

Не тільки економіка, але і всі системи розвиваються циклічно. Невідворотність періодів спаду і підйому в розвитку різних систем існує при будь-якому, навіть успішному управлінні. Так велика ймовірність виникнення кризових явищ у процесі діяльності банку зумовлює необхідність впровадження спеціалізованих заходів протидії їх розвитку та нейтралізації. Засобом такої протидії стає антикризове управління. Зважаючи на те, що точний переклад слова "crisis" означає «перелом», crisis management – це управління найбільш кризовими ситуаціями.

Слід зазначити, що в західній літературі антикризове управління найчастіше розглядається як зовнішнє управління, яке здійснюється спеціально підготовленими та запрошеними на підприємство фахівцями і доцільно тільки на підприємствах, банкрутство яких має негативні суспільні наслідки. На інших підприємствах це не має сенсу, оскільки це обтяжує власників додатковими витратами. Але оскільки уточнення поняття антикризове управління неможливо без визначення специфіки банківських криз то, спираючись на їх сутність, що була розглянута раніше слід зазначити, що це досить сумнівний підхід адже він значно зменшує обсяги подоланих криз та можливість їхнього моніторингу на ранніх етапах зародження[1].

Незважаючи на широке застосування в економічній теорії та практиці терміну «антикризове управління», визначення його як економічної категорії є неоднозначним, але її сутність, що виражається у наступних положеннях є незмінною [2]. У зв'язку з цим, для розробки обґрунтованих пропозицій щодо антикризового управління банком передусім необхідно уточнити його значення.

Отже, спираючись на висунуті пропозиції терміну «антикризове управління» можна сказати, що його головною метою є запобігання кризовим явищам та забезпечення міцного становища на ринку і стабільно стійких фінансів організації. Звідси можна виділити, що антикризове управління має предмет впливу – проблеми, передбачувані і реальні фактори кризи, тобто прояви всієї сукупності загострення протиріч.

Система антикризового управління повинна мати особливі властивості, як гнучкість і адаптивність, які найчастіше притаманні матричним системам управління; схильність до посилення неформального управління та мотивації, диверсифікація управління, пошук найбільш прийнятних типологічних ознак ефективного управління в складних ситуаціях; зниження централізму для забезпечення сучасного ситуаційного реагування на виникаючі проблеми; посилення інтеграційних процесів, що дозволяють концентрувати зусилля і більш ефективно використовувати потенціал.

Оскільки у найзагальнішому вигляді під антикризовим управлінням розглядається таке управління, яке запобігає або пом'якшує кризу, то щодо такого тлумачення запропоновано диференціювати такі підвиди, котрі деякі науковці виділяють як етапи антикризового управління.

В додаток можна виділити складові даної класифікації, що мають місце протягом усього процесу антикризового управління:

- 1) діагностика причин виникнення кризових ситуацій;
- 2) обґрунтування стратегії фінансового оздоровлення;
- 3) розробка бізнес-плану фінансового оздоровлення;
- 4) підготовка плану заходів з подолання кризи;
- 5) призначення відповідальних керівників і виконавців надзвичайних заходів;
- 6) реалізація бізнес-плану та антикризових заходів;
- 7) контроль і коригування стратегії і тактики фінансового оздоровлення та підвищення його конкурентоспроможності [3].

Розрізняють превентивне (випереджувальне) та реагуюче (реактивне) антикризове управління.

Превентивне антикризове управління – комплекс заходів з відстеження внутрішніх і зовнішніх чинників, здатних призвести до неплатоспроможності, розробки та реалізації антикризових процедур. Для запобігання кризовій ситуації розробляється антикризова інформаційна система, що включає:

- 1) збір, аналіз і оцінку зовнішніх факторів;
- 2) виявлення внутрішніх кризових факторів і процесів (зниження обсягу реалізації і якості товарів, зростання реклаमाцій і т. д.);
- 3) коригування стратегії, бізнес-плану або розробка спеціальних антикризових заходів при виникненні симптомів кризових явищ [4].

Реагуюче антикризове управління це управління організацією в умовах кризи. Виділяють дві стадії управління кризою:

1. Стадія, що передуює проведенню процедур банкрутства, яку можна назвати стадією досудової санації. Основною метою управління на цій стадії є утримання підприємства «на плаву», недопущення банкрутства.

2. Проведення процедур банкрутства за рішенням господарського суду, що передбачає такі процедури.

Отже, можна зробити висновок, що у теорії та практиці антикризового управління та регулювання банківської діяльності на сьогоднішній день не існує визнаної, єдиної методології. Розроблені методики виведення банку з кризи в основному засновані на практиці санації і ліквідації банків.

Етапами антикризового управління є підготовчий, профілактичний і кризовий (досудові та судові заходи). Підготовча робота повинна бути спрямована на створення методології

антикризового управління в банку, складання та вдосконалення планів антикризового управління, створення й налагодження механізмів щодо їх реалізації, діагностичні заходи з профілактики впливу сукупності ризиків на платоспроможність і ліквідність банку, створення організаційних структур, адаптованих до кризових ситуацій. До основних елементів профілактичної роботи відносяться аналіз симптомів і чинників криз, прогнозування та моделювання діяльності, розробка превентивних заходів – санації, реорганізації [5].

Антикризове управління, так само як і будь-яке інше, може бути менш або більш ефективним. Ефективність антикризового управління характеризується ступенем досягнення цілей пом'якшення, локалізації або позитивного використання кризи в зіставленні з витраченими на це ресурсами. Важко оцінити таку ефективність точно, але її слід припускати і бачити при аналізі та загальній оцінці управління [6].

Можна виділити основні фактори, які визначають ефективність антикризового управління, їх розуміння і диференціація допомагають його аналізувати й успішно здійснювати.

Для антикризового управління особливе значення має перспективність, можливість вибрати і побудувати раціональну стратегію розвитку.

Існують різні стратегії антикризового управління:

- попередження кризи, підготовка до його появи;
- очікування зрілості кризи для його подолання;
- протидія кризовим явищам, уповільнення його процесів;
- стабілізація ситуацій за допомогою використання резервів;
- розрахований ризик;
- послідовний висновок з кризи;
- передбачення і створення умов усунення наслідків кризи.

Вибір стратегії визначається характером, стадією і глибиною кризи [1].

Критерієм результативності, при виробленні стратегії, служить максимальна тривалість періоду безкризового стану банку, що забезпечує вибір такої місії, яка відповідає вимогам мікро- і макросередовища.

Функції антикризового управління це види діяльності, які відображають предмет управління і визначають його результат. Вони відповідають на запитання: що треба робити, щоб керувати успішно напередодні, у процесі та після кризи. Відносно цього виділяється

стратегічна, аналітична, контрольна, комунікаційна, інформаційна, профілактична та превентивна функції. У цей же час дозволяють більш глибоко проаналізувати та представити процес, такі функції як: стабілізація нестійких ситуацій, мінімізація втрат і втрачених можливостей, своєчасне прийняття рішень.

Література.

1. Банківський нагляд: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Грушко, С. М. Лаптев, О. С. Любунь, К. Є. Раєвський. Київ : Центр навч. літератури, 2004. 264 с.
2. Барановський О. Антикризові заходи урядів і центральних банків зарубіжних країн. *Вісник Національного банку України*. 2015. № 4. С. 8-19.
3. Реорганізація та реструктуризація комерційних банків : підручник / В. І. Міщенко, А. В. Шаповалов, В. В. Салтинський, І. М. Вядрова. Київ : Знання, 2002. 458 с.
4. Горячек І. Система своєчасного застереження проблем у діяльності банкі. *Вісник Національного банку України*. 2004. № 6. С. 27–29.
5. Кизим М. О. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: моногр. Харків : ВД “ІНЖЕК”, 2003. 144 с.
6. Кириченко О. А. Банківський менеджмент: навч. посіб. для студ. екон. спец. Київ : Знання-Прес, 2002. 438 с.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

*Максюта У. В., студентка
Науковий керівник: Оболенцева Л. В., д. е. н., доцент
Харківський національний університет
міського господарства ім. О.М.Бекетова*

Полтавська область займає третє місце в Україні за переміщенням туристів у межах області, 9 місце за кількістю іноземців, які її відвідують, та 7 місце за кількістю садиб зеленого туризму.

Велика історична і культурна спадщина дає змогу розвивати не тільки історично-пізнавальний, а і військовий, сільський, зелений, подієвий та інші види туризму. Природно-заповідний фонд Полтавської області налічує 384 території та об'єкти, що становить 4,95 % від загальної площі області, 46 заказників, у тому числі 11